

Ghusal Ka Bayan

ગુજરાતી, હિન્દી, Hinglish, اردو

hadees ki roshni mein
Bukhari, Muslim, and Miskat se,

ગુજરાતી

हिन्दी

HINGLISH (ROMAN)

اردو

VISIT...

LANZAROTE
Caliente.COM

હદીસ બુખારી શરીફ સે

1. આપﷺ કે પાસ ઉમ્મે કેસ બિન્તે મેહસનરદી અપના છોટા બચ્ચા લેકર આવી જો અભી ખાના નહી ખાતા થા. આપﷺ ને ઉસે અપની ગોદ મેં બિઠા લિયા તો ઉસને આપકે કપડે પર પેશાબ કર દિયા. આપને પાની મંગવાકર ઉસ પર છિડક દિયા, લેકિન ઉસે ધોયા નહી. ફાયદા- માલૂમ હુઆ કી લડકે કે પેશાબ પર પાની છિડક દેના કાફી હે, અલબત્તા લડકી કે પેશાબ કો ધોના જરૂરી હે. અન- ઉમ્મે કેસ બિન્તે મેહસન રદી.

2. આપﷺ જબ પાક હોને કા ગુસલ કરના ચાહતે તો શુરૂ મે દોનોં હાથોં કો ધોતે, ઉસકે બાદ નમાજ કે વુજૂ કી તરહ વુજૂ કરતે ફિર અપની ઉંગલિયા પાની મે ડાલકર બાલો કી જડો કા મસહ કરતે, ફિર દોનોં હાથોં સે અપને સર પર તીન ચુલ્લૂ પાની ડાલતે, ફિર અપને પુરે બદન પર પાની બહા લેતે થે. અન- આયેશા રદી.

3. આપﷺ કે લિયે ગુસલ કા પાની એક બર્તન મે રખા તો આપને પહલે દાયે હાથ સે બાયે હાથ પર પાની ડાલા ઓર દોનોં હાથ ધોયે, ફિર અપની શર્મગાહખાસ જગહ ઓર જિસ્મ પર લગી ગંદગી ધોયી, ફિર અપને હાથ કો જમીન પર રગડકર ઉસે મીટ્ટી સે મલા ઓર પાની સે ઉસકો ધોયા, ફિર કુલ્લી કી ઓર નાક મે પાની ડાલા, ફિર અપના મુંહ ધોયા ઓર અપને સર પર પાની બહાયા. બાલો કી જડો તક પાની પહુંચાકર ફિર વહાં સે એક તરફ હોકર દોનોં પાંવ ધોયે, ફિર તૌલિયા લાયા ગયા લેકિન આપને ઉસે ઈસ્તેમાલ નહી કિયા. અન- મૈમુના રદી ફાયદા- રોજા ન હો તો નાક મે પાની કિસી કદ્ર જોર સે ખીંચે યાનિ પાની ચુલ્લૂ મે લેકર નાક મે જોર સે ઊપર ખીંચે,

રોઝા હો તો આહિસ્તા સે તાકી પાની હલક મે ન જાયે.

4. આપ ﷺ સે સવાલ ક્રિયા ક્યા કોઈ નાપાકી કી હાલત મે સો સકતા હે? આપને ફરમાયા હાँ, જબ વુજૂ કર લે તો નાપાકી કી હાલત મે ભી સો સકતા હે. અન- ઉમર રહી.

5. આપ ﷺ જબ નાપાકી કી હાલત મે સોના ચાહતે તો અપની શર્મગાહ ખાસ જગહ સાફ કરતે ઔર નમાઝ કી તરહ વુજૂ કર લેતે થે. અન- આયેશા રહી.

6. આપ ﷺ ને ફરમાયા- જબ મર્દ અપની ઔરત કી ચારો હિસ્સો કી દરમિયાન બેઠ ગયા ફિર ઉસકે સાથ કોશિશ કી યાની અપને અંગ કો ઉસકે જિસ્મ મે દાખિલ ક્રિયા તો યકીનન ગુસલ વાજિબ હો ગયા. અન- અબૂ હુરૈરહ રહી.
ફાયદા- સિફ દાખિલ કરને સે ગુસલ વાજિબ હો જતા હે ચાહે મનીવીય નિકલે યા ન નિકલે.

7. જબ આપ ﷺ ગુસલ ફરમાયા કરતે તો પહલે દોનોં હાથોં કો ધોયા કરતે ઉસકે બાદ વુજૂ ફરમાકર જિસ્મ કી તમામ બાલો મે પાની પોહચાતે. આપ ﷺ કો યકીન હો જતા કી અબ તમામ જિસ્મ પર પાની પોહચ ગયા હોગા તબ આપ ﷺ ત્રીન મરતબા જિસ્મ મુબારક પર પાની બહા લિયા કરતે. અન- આયેશા રહી.

હદીસ મુસ્લિમ શરીફ સે

1. આપ ﷺ ને ફરમાયા તુમ લાનત કે દો કામો સે બચો જીનકી વજહ સે લોગ તુમ પર લાનત કરે. લોગો ને પૂછા વો લાનત કે દો કામ કોન સે હેં? આપ ﷺ ને ફરમાયા- આમ રાસ્તે ઔર સાયેદાર જગહો મેં પેશાબ, પાખાના કરના. ક્યુંકી ઈન દોનો કામો સે લોગો કો તકલીફ હોગી વે બુરા કહેંગે ઔર લાનત કરેંગે. અન- અબૂ હુરૈરહ રહી.

2. હજરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબી કૈસઃ^{રહી} સે રિવાયત હે કી મેને હજરત આયેશા^{રહી} સે આપ^ﷺ કે વિત્ર કે બારે મેં સવાલ ક્રિયા. ઉન્હોંને વહ તરીકા બતા દિયા. ફિર મેને પુછા કી આપ નહાને કી જરૂરત હોને કી હાલત મેં ક્યા કરતે થે, ગુસ્લ સે પહલે સો જાતે થે યા ગુસ્લ કરને કે બાદ સોતે થે? ઉન્હોંને કહા આપ દોનોં તરહ કરતે થે, કભી ગુસલ કરકે સોતે ઓર કભી સિર્ફ વુજૂ કરકે સો જાતે, મેને કહા અલ્લાહ કા શુક્ર હે જિસને દીન કે હર મામલે મેં આસાની ફરમાયી હે. ફાયદા- નાપાક આદમી, જિસકો ગુસલ કરના જરૂરી હો કા ખાના, પીના, ઓર સોના ગુસ્લ સે પહલે ભી દુરુસ્ત હે, લેકિન ગુસ્લ કરકે યે સરે કામ કરના જ્યાદા અચ્છા હે.

3. હજરત અબૂ સઈદ ખુદરી^{રહી} સે રિવાયત હે કી આપ^ﷺ ને ફરમાયા- જબ તુમ મેં સે કોઈ અપની બીવી સે હમબિસ્તરી કરે ઓર ફિર દોબારા ઈસ કામ કા ઈરાદા કરે તો ઉસે ચાહિયે કી વુજૂ કર લે. ફાયદા- વુજૂ કરને સે સોહબત કરને કી કુવ્વત મેં ઈજાફા હોતા હૈ.

4. હજરત ઈબને અબ્બાસ^{રહી} સે રિવાયત કી આપ^ﷺ અપની બીવી હજરત મૈમૂના^{રહી} કે ગુસ્લ સે બચે હુએ પાની સે ગુસ્લ ફરમા લિયા કરતે થે. ફાયદા- અગર ઓરત એહતિયાત સે ગુસ્લ કરે કી પાની મેં નાપાકી ન શામિલ હો તો ઉસકે બચે હુએ પાની સે મર્દ ગુસ્લ કર સકતા હૈ.

5. હજરત જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ^{રહી} સે રિવાયત હે કી સકીફ કબીલે કે પ્રતિનિધિ મંડલ ને આપ^ﷺ સે પુછા કી હમ ગુસલ કૈસે કરે, આપ^ﷺ ને ફરમાયા- મેં તો અપને સર પર તીન મર્તબા પાની ડાલતા હું. ફાયદા- વુજૂ કે બદન કે હિસ્સે ધોને કી બાદ ગુસલ સે પહલે સર પર

ત્રીન મર્તબા પાની ડાલના મસનૂન હે. ઈસસે પૂરા જિસ્મ બેદાર હો જાતા હે જો જિસ્મ કે લિયે બહુત મુશ્કીલ હે.

6. હજરત ઉમ્મે સલમાઝી સે રિવાયત હે કે એ અલ્લાહ કે રસૂલ! મેં અપને સર પર સખ્તી કે સાથ થોડે-થોડે બાલો સે લટે બાંધતી હું. ક્યા મેં પાક હોને કે ગુસ્લ કે લિયે ઉનકો ખોલું? આપ આપ ﷺ ને ફરમાયા- નહી, તુમહારે લિયે ત્રીન ચુલ્હૂ ભર પાની અપને સર પર ડાલ લેના કાફી હે, ફિર અપને પૂરે બદન પર પાની બહાને સે તુમ પાક હો જાઓગી. ફાયદા- ઓરતો કે લિયે ગુસ્લે નાપાકી દૂર કરને કે લિયે નહાતે વકત બાલો સે લટે ખોલના જરૂરી નહી, બશર્તે કી પાની બાલો કી જડો તક પહૂંચ જાયે તો ઉનકે બંધે રહને મેં કોઈ હર્જ નહી, વરના ખોલના જરૂરી હે.

7. હજરત અબૂ હુરૈરાઝી સે રિવાયત હે કે મેં આપ ﷺ કો મદીના કે રાસ્તે મેં મિલે ઓર ઉસ વકત મેં નાપાકી કી હાલત મેં થા, ઈસલિયે આપ સે ગાયબ હો ગયા ઓર ગુસ્લ કરને ચલા ગયા. આપ ﷺ ને ઢૂઢા, જબ મેં આયા તો પુછા 'કહાં થે?' મેને અર્જ કિયા એ અલ્લાહ કે રસૂલ ! જિસ વકત આપ મુજસે મિલે થે મેં નાપાક થા, મેને બુરા મહસૂસ કિયા કી આપકે પાસ ઉસ હાલત મેં બૈઠૂ જબ તક ગુસ્લ ના કરલું. આપ ﷺ ને ફરમાયા- સુબહાનલ્લાહ ! મોમિન નાપાક નહી હોતા હે.

8. આપ ﷺ અલ્લાહ કા ઝિક્ક હર વકત કિયા કરતે થે. અધિક તફ્સીલ કે લિયે પઢિયે સૂરે- આલે ઈમરાન ૩, આયત ૧૯૧. ફાયદા- હમ પઢ ચુકે હે કી મુસલમાન નાપાક નહી હોતા હે ઓર ઈસ હદીસ મેં ઈસ બાત કા સુબૂત હે કી આપ ﷺ હર વકત અલ્લાહ કે ઝિક્ક મેં મસરૂફ રહતે થે સિવાય ઉન વકતો કે

જિન કી તફસીલ હદીસો મેં સાફ રૂપ સે આ ચૂકા હે, મસલન પેશાબ વ પાખાના કરતે વકત, હમબિસ્તરી કરતે વકત, ગુસલ કે દૌરાન વગૈરા, જબ ગુસલ ફર્જ હો કી હાલત મેં તસ્બીહ, તહલીલ, તકબીર, અલ્લાહ કા જિક દુરુસ્ત હે. અન- હજરત આયેશા રહી.

હદીસ મિશકાત શરીફ સે

1. આપ ﷺ ને ફરમાયા- બિલ્લી નાપાક જનવાર નહી હે, યહ તો તુમહારે આસ-પાસ ઘુમને વાલે જનવારો મેં સે હે. મેંને આપ ﷺ કો બિલ્લી કે જુઠે પાની સે વુજૂ કરતે હુવે દેખા. અબૂ દાઉદ, અન- હજરત આયેશા રહી.

2. હજરત લુબાબા બિન્તે હારિશરહી સે રિવાયત હે કી હુસૈન બિન અલીરહી આપ ﷺ કી ગોદ મેં થે. ઉન્હોંને આપ ﷺ કે કપડો પર પેશાબ કર દિયા. મેંને અર્જ કિયા કી આપ દુસરે કપડે પહન લે ઓર અપને કપડે મુઝે દે દેં તાકિ મેં ઈનકો ધોડાલું. આપને ફરમાયા અગર લડકી કા પેશાબ લગ જાયે તો કપડે કો ધોયા જાયે ઓર અગર લડકે કા પેશાબ લગ જાયે તો સિફ ઈટે મારે જાયે. અબૂ દાઉદ, ઈબને માજા. ફાયદા- લડકી કા પેશાબ લડકે કે પેશાબ સે ગાઢા ઓર જ્યાદા બદબૂદાર હોતા હે. હુજ્જતુલ્લાહિલ-બાલિગા.

3. હજરત આયેશારહી સે રિવાયત હે કી આપ ﷺ સે ઉસ આદમી કે બારે મેં દરિયાફત કિયા ગયા જો મની કો જિસ્મ યા કપડે પર પાતા હે ઓર ઉસે એહતિલામ સોતે મેં નહાને કી હાજત કા ખ્યાલ નહી આતા. આપ ﷺ ને ફરમાયા- વહ આદમી ગુસ્લ કરે. સાથ હી ઉસ કે બારે મેં દરિયાફત કિયા ગયા જિસે એહતિલામ હોને કા ખ્યાલ આતા હે લેકિન જિસ્મ યા કપડે પર તરી નહી પાતા. આપ ﷺ ને ફરમાયા- ઉસ પર ગુસ્લ વાજિબ નહી હે.

ઉમ્મે સલમાઝી ને દરિયાફત ક્રિયા ઓરત અગર તરી દેખે તો ક્યા ઉસ પર ગુસલ વાજિબ હૈં? આપને ફરમાયા બિલા સુબે ઓરતે મર્દો કી તરહ હે. તિમિજી, અબૂ દાઉદ. ફાયદા- અલ્લાહ કે અહકામ મેં ખિતાબ મર્દો કો હો તો ઉસમે ઓરતે ભી શામિલ સમઝી જાતી હે, અલબત્તા અગર ઉનકો ખાસ કરને કી દલીલેં મોજૂદ હો તો ફિર ઉનકે લિયે એક અલગ હુકમ માના જાયેગા ઓર ઉસકે મુતાબિક ફૈસલા ક્રિયા જાયેગા.

4. આપﷺ ને ફરમાયા- જબ મર્દ કી શર્મગાહ ઓરત કી શર્મગાહ સે મિલ જાયે તો ગુસલ કરના વાજિબ હો જાતા હે. તિમિજી, ઈબ્ને-મજા, અન- આયેશા રદિ.

हदीस बुखारी शरीफ से

1. जब आप صلی اللہ علیہ وسلم के पास उम्मे कैस बन्ते मेहसनरदी अपना छोटा बच्चा लेकर आयी जो अभी खाना नहीं खाता था. आप صلی اللہ علیہ وسلم ने उसे अपनी गोद में बिठा लिया तो उसने आपके कपडे पर पेशाब कर दिया. आपने पानी मंगवाकर उस पर छिडक दिया, लेकिन उसे धोया नहीं. फायदा- मालूम हुआ की लडके के पेशाब पर पानी छिडक देना काफी हे, अलबत्ता लडकी के पेशाब को धोना जरूरी हे. अन- उम्मे कैस बन्ते मेहसन रदी.

2. आप صلی اللہ علیہ وسلم जब पाक होने का गुसल करना चाहते तो शुरू मे दोनों हाथों को धोते, उसके बाद नमाज के वुजू की तरह वुजू करते फिर अपनी उंगलिया पानी मे डालकर बालो की जडो का मसह करते, फिर दोनों हाथों से अपने सर पर तीन चुल्लू पानी डालते, फिर अपने पुरे बदन पर पानी बहा लेते थे. अन- आयेशा रदी.

3. जब आप صلی اللہ علیہ وسلم के लिये गुसल का पानी ऐक बर्तन मे रखा तो आपने पहले दाये हाथ से बाये हाथ पर पानी डाला और दोनों हाथ धोये, फिर अपनी शर्मगाहखास जगह और जिस्म पर लगी गंदगी धोयी, फिर अपने हाथ को जमीन पर रगडकर उसे मीट्टी से मला और पानी से उसको धोया, फिर कुल्ली की और नाक मे पानी डाला, फिर अपना मुँह धोया और अपने सर पर पानी बहाया. बालो की जडो तक पानी पहुँचाकर फिर वहाँ से ऐक तरफ होकर दोनों पाँव धोये, फिर तौलिया लाया गया लेकिन

आपने उसे इस्तेमाल नहीं किया. अन- मैमुना रदी.
फायदा- रोजा न हो तो नाक में पानी किसी कद्र जोर से खींचे यानि पानी चुल्लू में लेकर नाक में जोर से ऊपर खींचे, रोजा हो तो आहिस्ता से ताकी पानी हलक में न जाये.

4. आप صلی اللہ علیہ وسلم से सवाल किया क्या कोई नापाकी की हालत में सो सकता है? आपने फरमाया हाँ, जब वुजू कर ले तो नापाकी की हालत में भी सो सकता है. अन- उमर रदी.

5. आप صلی اللہ علیہ وسلم जब नापाकी की हालत में सोना चाहते तो अपनी शर्मगाह^{ख़ास} जगह साफ करते और नमाज की तरह वुजू कर लेते थे. अन- आयेशा रदी.

6. आप صلی اللہ علیہ وسلم ने फरमाया- जब मर्द अपनी औरत की चारो हिस्सों की दरमियान बैठ गया फिर उसके साथ कोशिश की यानी अपने अंग को उसके जिस्म में दाखिल किया तो यकीनन गुसल वाजिब हो गया. अन- अबू हुरैरा रदी. फायदा- सिर्फ दाखिल करने से गुसल वाजिब हो जाता है चाहे मनीवीर्य निकले या न निकले.

7. आप صلی اللہ علیہ وسلم गुसल फरमाया करते तो पहले दोनों हाथों को धोया करते उसके बाद वुजू फरमाकर जिस्म की तमाम बालो में पानी पोहचाते. आप صلی اللہ علیہ وسلم को यकीन हो जाता की अब तमाम जिस्म पर पानी पोहच गया होगा तब आप صلی اللہ علیہ وسلم तीन मरतबा जिस्म मुबारक पर पानी बहा लिया करते. अन- आयेशा रदी.

हदीस मुस्लिम शरीफ से

1. आप صلی اللہ علیہ وسلم तुम लानत के दो कामो से बचो जीन की वजह से लोग तुम पर लानत करे .लोगो ने पूछा वो लानत के दो काम कोन से हैं? आप صلی اللہ علیہ وسلم ने फरमाया- आम रास्ते और सायेदार जगहो में पेशाब, पाखाना करना. कयुंकी इन दोनो कामो से लोगो को तकलीफ होगी वे बुरा कहेंगे और लानत करेगे. अन- अबु हुरेरह रदी.

2. हजरत अब्दुल्लाह बिन अबी कैसरदी से रिवायत हे की मेने हजरत आयेशादी से आप صلی اللہ علیہ وسلم के वित्र के बारे में सवाल किया. उन्होंने वह तरीका बता दिया .फिर मेने पुछा की आप नहाने की जरूरत होने की हालत में क्या करते थे, गुस्ल से पहले सो जाते थे या गुस्ल करने के बाद सोते थे? उन्होंने कहा आप दोनों तरह करते थे, कभी गुसल करके सोते और कभी सिर्फ वुजू करके सो जाते, मेने कहा अल्लाह का शुक्र हे जिसने दीन के हर मामले में आसानी फरमायी हे. फायदा- नापाक आदमी, जिसको गुसल करना जरूरी हो का खाना, पीना, और सोना गुस्ल से पहले भी दुरुस्त हे, लेकिन गुस्ल करके ये सरे काम करना ज्यादा अच्छा हे.

3. अन- अबू सईद खुदरीदी से रिवायत हे की आप صلی اللہ علیہ وسلم ने फरमाया- जब तुम में से कोई अपनी बीवी से हमबिस्तरी करे और फिर दोबारा इस काम का इरादा करे तो उसे चाहिये की वुजू कर ले. फायदा- वुजू करने से सोहबत करने की कुव्वत में इजाफा होता है.

4. अन- इब्ने अब्बास^{रही} से रिवायत की आप^{صلی اللہ علیہ وسلم} अपनी बीवी हजरत मैमूना^{रही} के गुस्ल से बचे हुए पानी से गुस्ल फरमा लिया करते थे. फायदा- अगर औरत ऐहतियात से गुस्ल करे की पानी में नापाकी न शामिल हो तो उसके बचे हुए पानी से मर्द गुस्ल कर सकता है.

5. अन- जाबिर बिन अब्दुल्लाह^{रही} से रिवायत हे की सकीफ कबीले के प्रतिनिधि मंडल ने आप^{صلی اللہ علیہ وسلم} से पुछा की हम गुसल कैसे करे, आप^{صلی اللہ علیہ وسلم} ने फरमाया- में तो अपने सर पर तीन मर्तबा पानी डालता हूं. फायदा- वुजू के बदन के हिस्से धोने की बाद गुसल से पहले सर पर तीन मर्तबा पानी डालना मसनून हे. इससे पूरा जिस्म बेदार हो जाता हे जो जिस्म के लिये बहुत मुफीद हे.

6. हजरत उम्मे सलमा^{रही} से रिवायत हे के ऐ अल्लाह के रसूल! में अपने सर पर सख्ती के साथ थोड़े-थोड़े बालो से लटे बांधती हूं. क्या में पाक होने के गुसल के लिये उनको खोलुं? आप^{صلی اللہ علیہ وسلم} ने फरमाया- नही, तुम्हारे लिये तीन चुल्लू भर पानी अपने सर पर डाल लेना काफी हे, फिर अपने पूरे बदन पर पानी बहाने से तुम पाक हो जाओगी. फायदा- औरतो के लिये गुस्ले नापाकी दूर करने के लिये नहाते वकत बालो से लटे खोलना जरूरी नही, बशर्ते की पानी बालो की जडो तक पहुंच जाये तो उनके बंधे रहने में कोई हर्ज नही, वरना खोलना जरूरी हे.

7. अन- अबू हुरैरा^{रही} से रिवायत हे के में आप^{صلی اللہ علیہ وسلم} को मदीना के रास्ते में मिले और उस वकत में

नापाकी की हालत में था, इसलिये आप से गायब हो गया और गुस्ल करने चला गया. आप صلی اللہ علیہ وسلم ने दूढ़ा, जब में आया तो पुछा 'कहां थे?' मेने अर्ज किया ऐ अल्लाह के रसूल ! जिस वकत आप मुजसे मिले थे में नापाक था, मेने बुरा महसूस किया की आपके पास उस हालत में बैठू जब तक गुस्ल ना करलुं. आप صلی اللہ علیہ وسلم ने फरमाया- सुब्हानल्लाह! मिन नापाक नही होता हे.

8. आप صلی اللہ علیہ وسلم अल्लाह का जिक्र हर वकत किया करते थे. अधिक तफसील के लिये पढिये सूर-आले इमरान ३, आयत १९१. फायदा- हम पढ चुके हे की मुसलमान नापाक नही होता हे और इस हदीस में इस बात का सुबूत हे की आप صلی اللہ علیہ وسلم हर वकत अल्लाह के जिक्र में मसरूफ रहते थे सिवाय उन वक्तो के जिन की तफसील हदीसो में साफ रूप से आ चूका हे, मसलन पेशाब व पाखाना करते वकत, हमबिस्तरी करते वकत, गुसल के दौरान वगैरा, जब गुसल फर्ज हो की हालत में तस्बीह, तहलील, तकबीर, अल्लाह का जिक्र दुरुस्त है. अन- हजरत आयेशा रदी.

हदीस मिश्कात शरीफ से

आप صلی اللہ علیہ وسلم ने फरमाया- बिल्ली नापाक जानवार नही हे, यह तो तुम्हारे आस-पास घुमने वाले जनवारो में से हे. मेने आप صلی اللہ علیہ وسلم को बिल्ली के जुठे पानी से वुजू करते हुवे देखा. अबू दाऊद, अन- हजरत आयेशा रदी.

हजरत लुबाबा बिनते हारिशरदी से रिवायत हे की हुसैन बिन अलीरदी आप صلی اللہ علیہ وسلم की गोद में थे. उन्होंने आप صلی اللہ علیہ وسلم के कपडो पर पेशाब कर दिया. मैंने अर्ज

किया की आप दुसरे कपडे पहन ले और अपने कपडे मुझे दे दें ताकि में इनको धो डालुं. आपने फरमाया अगर लडकी का पेशाब लग जाये तो कपडे को धोया जाये और अगर लडके का पेशाब लग जाये तो सिर्फ छीटे मारे जाये. अबू दाऊद, इब्ने माजा, फायदालडकी का पेशाब लडके के पेशाब से गाढा और ज्यादा बदबूदार होता है. हुज्जतुल्लाहिल-बालिगा.

हजरत आयेशा^{रदी} से रिवायत है की आप^{صلی اللہ علیہ وسلم} से उस आदमी के बारे में दरियाफ्त किया गया जो मनी को जिस्म या कपडे पर पाता है और उसे ऐहतिलाम सोते में नहाने की हाजत का खयाल नहीं आता. आप^{صلی اللہ علیہ وسلم} ने फरमाया- वह आदमी गुस्ल करे. साथ ही उस के बारे में दरियाफ्त किया गया जिसे ऐहतिलाम होने का खयाल आता है लेकिन जिस्म या कपडे पर तरी नहीं पाता. आप^{صلی اللہ علیہ وسلم} ने फरमाया- उस पर गुस्ल वाजिब नहीं है. उम्मे सलमा^{रदी} ने दरियाफ्त किया औरत अगर तरी देखे तो क्या उस पर गुस्ल वाजिब हैं? आपने फरमाया बिला सुबे औरते मर्दों की तरह है. तिर्मिजी, अबू दाऊद, फायदाल-अल्लाह के अहकाम में खिताब मर्दों को हो तो उसमे औरते भी शामिल समझी जाती है, अलबत्ता अगर उनको खास करने की दलीलें मौजूद हो तो फिर उनके लिये ऐक अलग हुकम माना जायेगा और उसके मुताबिक फैसला किया जायेगा.

आप^{صلی اللہ علیہ وسلم} ने फरमाया- जब मर्द की शर्मगाह औरत की शर्मगाह से मिल जाये तो गुसल करना वाजिब हो जाता है. तिर्मिजी, इब्ने-मजा, अन-आयेशा रदि.

Hadis Bukhari Sharif Se

1. **aap** ﷺ ke pas umme kais binte mehasan^{radi} apna chhota bachcha lekar ayi jo abhi khana nahi khata tha. **aap** ﷺ ne use apni god me bitha liya to usne apke kapade par peshab kar diya. **aap** ne pani mangvakar us par chhidak diya, lekin use dhoya nahi. **fayda-** malum hua ki ladke ke peshab par pani chhidak dena kafi he, albatta ladki ke peshab ko dhona jaruri he. ^{an-} umme kais binte mehasan radi.

2. **aap** ﷺ jab pak hone ka gusal karna chahate to shuru me dono hatho ko dhote, uske bad namaj ke vuju ki tarah vuju karte fir apni ungaliya pani me dalkar balo ki jado ka masah karte, fir dono hatho se apne sar par tin chullu pani dalte, fir apne pure badan par pani baha lete the. ^{an-} ayesha radi.

3. **aap** ﷺ ke liye gusal ka pani ek bartan me rakha to apne pahale daye hath se baye hath par pani dala aur dono hath dhoye, fir apni sharmagah^{khas jagah} aur jism par lagi ghandagi dhoyi, fir apne hath ko jamin par ragadkar use mitti se mala aur pani se usko dhoya, fir kulli ki aur nak me pani dala, fir apna muh dhoya aur apne sar par pani bahaya. balo ki jado tak pani pahuchakar fir vaha se ek taraf hokar dono paunv dhoye, fir tauliya laya gaya lekin apne use istemal nahi kiya. ^{an-} maimuna radi. **fayda-** roja na ho to nak me pani kisi kadra jor se khinche yani pani chullu me lekar nak me jor se upar khinche,

roja ho to ahista se taki pani halak me na jaye.

4. **aap** ﷺ se saval kiya kya koi napaki ki halat me so-sakta he? **aap** ﷺ ne farmaya haa, jab vuju kar le to napaki ki halat me bhi so-sakta he. an- umar radi.

5. **aap** ﷺ jab napaki ki halat me sona chahate to apni sharmagah^{khas jagah} saf karte aur namaj ki tarah vuju kar lete the. an- ayesha radi.

6. **aap** ﷺ ne farmaya- jab mard apni aurat ki charo hisson ki darmiyan baith gaya fir uske sath koshish ki yani apne ang ko uske jism me dakhil kiya to yakinan gusal wajib ho gaya. an- abu huraira radi. **fayda**- sirf dakhil karne se gusal wajib ho jata he chahe mani^{virya} nikle ya na nikle.

7. **jab aap** ﷺ gusal farmaya karte to pahale dono hatho ko dhoya karte uske bad vuju farmakar jism ki tamam balo me pani pohchate. **aap** ﷺ ko yakin ho jata ki ab tamam jism par pani pohach gaya hoga tab **aap** ﷺ teen martaba jism mubarak par pani baha liya karte. an- ayesha radi.

Hadis Muslim Sharif Se

1. **aap** ﷺ ne farmaya- tum lanat ke do kamo se bacho jis ki vajah se log tum par lanat kare. logo ne puchha vo lanat ke do kam kon se he? **aap** ﷺ ne farmaya- am raste aur sayedar jagaho me peshab, pakhana karna. kyu ki in dono kamo se logo ko taklif hogi ve bura

kahege aur lanat karege. an- abu hureerah radi.

2. hajrat abdullah bin abi kais^{radi} se rivayat he ki me ne hajrat ayesha^{radi} se **aap** ﷺ ke vitra ke bare me saval kiya. unhone vah tarika bata diya. fir me ne puchha ki **aap** ﷺ nahane ki jarurat hone ki halat me kya karte the, gusal se pahale sojate the ya gusal karne ke bad sote the? unhone kaha ap dono tarah karte the, kabhi gusal karke sote aur kabhi sirf vuju karke so jate, me ne kaha **allah** ka shukra he jisne deen ke har mamale me asani farmayi he. **fayda-** napak adami, jisko gusal karna jaruri ho khana, pina, aur sona gusal se pahale bhi durust he, lekin gusal kar ke ye sare kam karna jyada achchha he.

3. hajrat abu said khudari^{radi} se rivayat he ki **aap** ﷺ ne farmaya- jab tum me se koi apni bivi se hambistari kare aur fir dobara is kam ka irada kare to use chahiye ki vuju karle. **fayda-** vuju karne se sohabat karne ki kuvvat me ijafa hota hai.

4. hajrat ibne abbas^{radi} se rivayat ki **aap** ﷺ apni bivi hajrat maimuna^{radi} ke gusal se bache hue pani se gusal farma liya karte the. **fayda-** agar aurat ehtiyat se gusal kare ki pani me napaki na shamil ho to uske bache hue pani se mard gusal kar sakta hai.

5. hajrat jabir bin abdullah^{radi} se rivayat he ki sakif kabile ke pratinidhi mandal ne **aap** ﷺ se puchha ki ham gusal kaise kare, **aap** ﷺ ne farmaya- me to apne sar par tin martaba pani

dalata hun. **fayda-** vuju ke badan ke hisse dhone ki bad gusal se pahale sar par tin martaba pani dalana masanun he. isase pura jism bedar ho jata he jo jism ke liye bahut mufid he.

6. hajrat umme salma^{radi} se rivayat he ke ae **allah ke rasul** ! me apne sar par sakhti ke sath thode-thode balo se late bandhti hun. kya me pak hone ke gusal ke liye unko kholu? **aap** ﷺ ne farmaya- nahi, tumhare liye tin chullu bhar pani apne sar par dal lena kafi he, fir apne pure badan par pani bahane se tum pak ho jaogi. **fayda-** aurato ke liye gusle napaki dur karne ke liye nahate vakat balo se late kholna jaruri nahi, basharte ki pani balo ki jado tak pahunch jaye to unke bandhe rahne me koi harz nahi, varna kholna jaruri he.

7. hajrat abu huraira^{radi} se rivayat he ke me **aap** ﷺ ko madina ke raste me mile aur us vakat me napaki ki halat me tha, is liye ap se gayab ho gaya aur gusal karne chala gaya. **aap** ﷺ ne dhudha, jab me aya to pucha 'kaha the?' me ne arza kiya ae **allah ke rasul**! jis vakat aap mujse mile the me napak tha, me ne bura mahasus kiya ki apke pas us halat me na baithu jab tak gusal na karlu. **aap** ﷺ ne farmaya- subhanallah! momin napak nahi hota he.

8. **aap** ﷺ **allah** ka zikra har vakat kiya karte the. adhik tafsil ke liye padhiye sure ale imran 3, ayat 191. **fayda-** ham padh chuke he ki musalman

napak nahi hota he aur is hadis me is bat ka subut he ki **aap** ﷺ har vakat **allah** ke zikra me masaruf rahate the sivaya un vakato ke jin ki tafasil hadiso me saf rup se a chuka he, masalan peshab v pakhana karte vakata, hambistari karte vakata, gusal ke dauran vagaira, jab gusal farja ho ki halat me tasbih, tahalil, takabir, **allah** ka jikr durust hai.^{an-ayesha radi.}

Hadis Mishkat Sharif Se

1. **aap** ﷺ ne farmaya- billi napak janavar nahi he, yah to tumhare aas-pas ghumne vale janvaro me se he. me ne **aap** ﷺ ko billi ke juthe pani se vuju karte huve dekha.^{abu dauda, an- hajrat ayesha radi.}

2. hajrat lubaba binte harish^{radi} se rivayat he ki husain bin ali^{radi} **aap** ﷺ ki god me the. unhone **aap** ﷺ ke kapado par peshab kar diya. me ne arj kiya ki ap dusre kapade pahan le aur apne kapade muze de den taki me inko dhodalu. **aap** ﷺ ne farmaya agar ladki ka peshab lag jaye to kapade ko dhoya jaye aur agar ladke ka peshab lag jaye to sirf chite mare jaye.^{abu daood, ibne maja.} **fayda-** ladki ka peshab ladke ke peshab se garah aur jiyda badbudar hota he.^{hujjtullahila-baliga.}

3. hajrat ayesha^{radi} se rivayat he ki **aap** ﷺ se us adami ke bare me dariyaft kiya gaya jo mani ko jism ya kapade par pata he aur use ehtilam sote me nahane ki hajat ka khyal nahi ata. **aap** ﷺ ne farmaya- vah adami gusal kare. sath

hi us ke bare me dariyaft kiya gaya jise ehatilam hone ka khyal ata he lekin jism ya kapade par tari nahi pata. **aap** ﷺ ne farmaya- us par gusal wajib nahi he. umme salma^{radi} ne dariyaft kiya aurat agar tari dekhe to kya us par gusal wajib he? **aap** ﷺ ne farmaya bila sube aurate mardo ki tarah he. ^{tirmiji, abu daood.}

fayda- allah ke ahkam me khitab mardo ko ho to usme aurate bhi shamil samazi jati he, albatta agar unko khas karne ki dalilen mojud ho to fir unke liye ek alag hukam mana jayega aur uske mutabik faisala kiya jayega.

4. **aap** ﷺ ne farmaya- jab mard ki sharmgah aurat ki sharmgah se mil jaye to gusal karna wajib ho jata he. ^{tirmizi, ibne maja, an-ayesha radi}

غسل کا بیان حدیث کی روشنی میں

منتخب حدیثیں بخاری شریف سے

1. آپ ﷺ کے پاس ام قیس بنت محسنؓ اپنا چھوٹا بچہ لیکر آئی جو ابھی کھانا نہیں کھاتا تھا۔ آپ ﷺ نے اُسے اپنی گود میں بٹھالیا تو اُس نے آپ کے کپڑے پر پیشاب کر دیا۔ آپ نے پانی منگو کر اُس پر چھڑک دیا، لیکن اُسے دھویا نہیں۔ فائدہ - معلوم ہوا کہ لڑکے کے پیشاب پر پانی چھڑک دینا کافی ہے، البتہ لڑکی کے پیشاب کو دھونا ضروری ہے۔ عن - ام قیس بنت محسنؓ

2. آپ ﷺ جب پاک ہونے کا غسل کرنا چاہتے تو شروع میں دونوں ہاتھوں کو دھوتے، اُسکے بعد نماز کے وضو کی طرح وضو کرتے، پھر اپنی انگلیاں پانی میں ڈال کر بالوں کی جڑوں کا مسح کرتے، پھر دونوں ہاتھوں سے اپنے سر پر تین چلو پانی ڈالتے، پھر اپنے پورے بدن پر پانی بہا لیتے تھے۔ عن عائشہؓ

3. جب آپ ﷺ کے لیے غسل کا پانی ایک برتن میں رکھا تو آپ نے پہلے دائیں ہاتھ سے بائیں ہاتھ پر پانی ڈالا، اور دونوں ہاتھ دھوئے، پھر اپنی شرمگاہ (خاص جگہ) اور جسم پر لگی گندگی دھوئی، پھر اپنے ہاتھ کو زمین پر رگڑ کر اُسے مٹی سے ملا، اور پانی سے اُسکو دھویا، پھر کلی کی اور ناک میں پانی ڈالا، پھر اپنا منہ دھویا اور اپنے سر پر پانی بہایا۔ بالوں کی جڑوں تک پانی پہنچا کر پھر وہاں سے ایک طرف ہو کر دونوں پاؤں دھوئے، پھر تولیالا یا گیا، لیکن آپ نے اُسے استعمال نہیں

کیا۔ (عن میمونؓ) فائدہ - روزہ نہ ہو تو ناک میں پانی کسی قدر زور سے کھینچے، یعنی پانی چلو میں لیکر ناک میں زور سے اُوپر کھینچے، روزہ ہو تو آہستہ سے تاکہ پانی حلق میں نہ جائے۔

4. آپ ﷺ سے سوال کیا، کیا کوئی ناپاکی کی حالت میں سو سکتا ہے؟ آپ نے فرمایا ہاں، جب وضو کر لے تو ناپاکی کی حالت میں بھی سو سکتا ہے۔ (عن عمرؓ)

5. آپ ﷺ جب ناپاکی کی حالت میں سونا چاہتے تو اپنی شرمگاہ (خاص جگہ) صاف کرتے، اور نماز کی طرح وضو کر لیتے تھے۔ (عن عائشہؓ)

6. آپ ﷺ نے فرمایا - جب مرد اپنی عورت کے چاروں حصوں کے درمیان بیٹھ گیا پھر اُسکے ساتھ کوشش کی، یعنی اپنے انگ کو اُسکے جسم میں داخل کیا تو یقیناً غسل واجب ہو گیا۔ (عن ابی ہریرہؓ)۔ ائدہ - صرف داخل کرنے سے غسل واجب ہو جاتا ہے چاہے منی (ویری) نکلے یا نہ نکلے۔

7. آپ ﷺ غسل فرمایا کرتے تو پہلے دونوں ہاتھوں کو دھویا کرتے، اُسکے بعد وضو فرما کر جسم کے تمام بالوں میں پانی پہنچاتے۔ آپ ﷺ کو یقین ہو جاتا کہ اب تمام جسم پر پانی پہنچ گیا ہو گا، تب آپ ﷺ تین مرتبہ جسم مبارک پر پانی بہا لیا کرتے۔ (عن عائشہؓ)

منتخب حدیثیں مسلم شریف سے

1. آپ ﷺ تم لعنت کے دو کاموں سے بچو، جن کی وجہ سے لوگ تم پر لعنت

MAKTABA ASHRAF SURAT.
کریں۔ لوگوں نے پوچھا: وہ لعنت کے دو کام کون سے ہیں؟ آپ ﷺ نے فرمایا۔
عام راستے اور سایہ دار جگہوں میں پیشاب، پاخانہ کرنا۔ کیوں کہ دونوں کاموں
سے لوگوں کو تکلیف ہوگی، وہ برا کہیں گے اور لعنت کریں گے۔ (عن ابی ہریرہؓ)

2. حضرت عبداللہ بن ابی قیسؓ سے روایت ہے کہ میں نے حضرت
عائشہؓ سے آپ ﷺ کے وتر کے بارے میں سوال کیا، انہوں نے وہ طریقہ بتادیا
، پھر میں نے پوچھا کہ آپ نہانے کی ضرورت ہونے کی حالت میں کیا
کرتے تھے؟ غسل سے پہلے سو جاتے تھے، یا غسل کرنے کے بعد سوتے تھے؟
انہوں نے کہا آپ دونوں طرح کرتے تھے، کبھی غسل کر کے سوتے اور کبھی
صرف وضو کر کے سو جاتے، میں نے کہا اللہ کا شکر ہے جس نے دین کے ہر
معاملہ میں آسانی فرمائی ہے۔ فائدہ۔ ناپاک آدمی جسکو غسل کرنا ضروری ہو،
اسکا کھانا، پینا، اور سونا غسل سے پہلے بھی درست ہے، لیکن غسل کر کے یہ
سارے کام کرنا زیادہ اچھا ہے۔

3. حضرت ابو سعید خدریؓ سے روایت ہے کہ آپ ﷺ نے فرمایا: جب تم میں
سے کوئی اپنی بیوی سے ہمبستری کرے، اور پھر دوبارہ اس کام کا ارادہ کرے، تو
اُسے چاہیے کہ وضو کر لے۔ فائدہ۔ وضو کرنے سے صحبت کرنے کی قوت میں
اضافہ ہوتا ہے۔

4. حضرت ابن عباسؓ سے روایت ہے کہ آپ ﷺ اپنی بیوی حضرت
میمونہؓ کے غسل سے بچے ہوئے پانی سے غسل فرمالیا کرتے تھے۔ فائدہ۔ اگر

عورت احتیاط سے غسل کرے کہ پانی میں ناپاکی نہ شامل ہو، تو اُسکے بچے ہوئے پانی سے مرد غسل کر سکتا ہے۔

5. حضرت جابر بن عبد اللہؓ سے روایت ہے کہ ثقیف قبیلے کے سفیر کاہینہ نے آپؐ سے پوچھا: کہ ہم غسل کیسے کریں؟ آپؐ نے فرمایا: میں تو اپنے سر پر تین مرتبہ پانی ڈالتا ہوں۔ فائدہ - وضو کر کے بدن کے حصے دھونے کی بعد غسل سے پہلے سر پر تین مرتبہ پانی ڈالنا مسنون ہے۔ اس سے پورا جسم بیدار ہو جاتا ہے جو جسم کے لیے بہت مفید ہے۔

6. حضرت ام سلمہؓ سے روایت ہے: کہ اے اللہ کے رسول! میں اپنے سر پر سختی کے ساتھ تھوڑے تھوڑے بالوں سے لٹے باندھتی ہوں، کیا میں پاک ہونے کے غسل کے لیے اُنکو کھولوں؟ آپؐ نے فرمایا: نہیں، تمہارے لیے 3 چلو بہر پانی اپنے سر پر ڈال لینا کافی ہے، پھر اپنے پورے بدن پر پانی بہانے سے تم پاک ہو جاؤ گی۔ فائدہ - عورتوں کے لیے غسل ناپاکی دور کرنے کے لیے نہاتے وقت بالوں سے لٹے کھولنا ضروری نہیں، بشرطیکہ پانی بالوں کی جڑوں تک پہنچ جائے تو اُنکے بندھے رہنے میں کوئی حرج نہیں، ورنہ کھولنا ضروری ہے۔

7. حضرت ابو ہریرہؓ سے روایت ہے کہ میں آپؐ کو مدینہ کے راستے میں ملا، اور اُس وقت میں ناپاکی کی حالت میں تھا، اس لیے آپؐ سے غائب ہو گیا، اور غسل کرنے چلا گیا۔ آپؐ نے ڈھونڈا، جب میں آیا تو پوچھا: کہاں تھے؟ میں نے

عرض کیا: اے اللہ کے رسول! جس وقت آپ مجھ سے ملے تھے، میں ناپاک تھا، میں نے برا محسوس کیا کہ آپ کے پاس اُس حالت میں بیٹھوں، جب تک غسل نہ کر لوں۔ آپ ﷺ نے فرمایا۔ سبحان اللہ! مومن ناپاک نہیں ہوتا ہے۔

8. آپ ﷺ اللہ کا ذکر ہر وقت کیا کرتے تھے۔ (زیادہ تفصیل کے لیے پڑھیں سورہ- آل عمران 3،

آیت 191) فائدہ - ہم پڑھ چکے ہیں کہ مسلمان ناپاک نہیں ہوتا ہے، اور اس حدیث میں اس بات کا ثبوت ہے کہ آپ ﷺ ہر وقت اللہ کے ذکر میں مصروف رہتے تھے، سوائے اُن وقتوں کے، جن کی تفصیل حدیثوں میں صاف طرح سے آچکی ہے، مثلاً پیشاب و پاخانہ کرتے وقت، ہمبستری کرتے وقت، غسل کے دوران وغیرہ، جب غسل فرض ہونے کی حالت میں تسبیح، تہلیل، تکبیر، اللہ کا ذکر درست ہے۔ (عن-عائشہ)

منتخب حدیثیں مشکوٰۃ شریف سے

1. آپ ﷺ نے فرمایا۔ بلی ناپاک جانور نہیں ہے، یہ تو تمہارے آس پاس گھومنے والے جانوروں میں سے ہے۔ میں نے آپ ﷺ کو بلی کے جھوٹے پانی سے وضو کرتے ہوئے دیکھا۔ (ابوداؤد، عن-عائشہ)

2. حضرت لبابہ بنت حارثؓ سے روایت ہے کہ حسین بن علیؓ آپ ﷺ کی گود میں تھے، اُنہوں نے آپ ﷺ کے کپڑوں پر پیشاب کر دیا۔ میں نے عرض کیا کہ آپ دوسرے کپڑے پہن لیں، اور اپنے کپڑے مجھے دے دیں، تاکہ میں ان کو دھو ڈالوں۔ آپ نے فرمایا اگر لڑکی کا پیشاب لگ جائے تو کپڑے کو دھویا جائے،

اور اگر لڑکے کا پیشاب لگ جائے تو صرف چھینٹے مارے جائے۔ (ابوداؤد، ابن ماجہ)

فائدہ - لڑکی کا پیشاب لڑکے کے پیشاب سے گاڑھا اور زیادہ بدبودار ہوتا ہے۔

(حجۃ اللہ البالغۃ)

3. حضرت عائشہؓ سے روایت ہے کہ آپ ﷺ سے اُس آدمی کے بارے میں دریافت کیا گیا جو منیٰ کو جسم یا کپڑے پر پاتا ہے، اور اُسے احتلام یعنی سوتے میں نہانے کی حاجت کا خیال نہیں آتا، آپ ﷺ نے فرمایا: وہ آدمی غسل کرے، ساتھ ہی اُس کے بارے میں دریافت کیا گیا جسے احتلام ہونے کا خیال آتا ہے، لیکن جسم یا کپڑے پر تری نہیں پاتا۔ آپ ﷺ نے فرمایا: اُس پر غسل واجب نہیں ہے۔ ام سلمہؓ نے دریافت کیا عورت اگر تری دیکھے تو کیا اُس پر غسل واجب ہے؟ آپ نے فرمایا: بلاشبہ عورتیں مردوں کی طرح ہے۔ (ترمذی، ابوداؤد)۔

فائدہ - اللہ کے احکام میں خطاب مردوں کو ہو تو اُس میں عورتیں بھی شامل سمجھی جاتی ہیں، البتہ اگر اُنکو خاص کرنے کی دلیلیں موجود ہو تو پھر اُنکے لیے ایک الگ حکم مانا جائے گا اور اُسکے مطابق فیصلہ کیا جائے گا۔

4. آپ ﷺ نے فرمایا: جب مرد کی شرمگاہ عورت کی شرمگاہ سے مل جائے تو

غسل کرنا واجب ہو جاتا ہے۔ (ترمذی، ابن ماجہ، عن عائشہؓ)